

Tilastokeskuksen lupaprosessi ja FIONA- käyttöympäristö

Stella Rummukainen ja Hannes Tenhola
11.12.2023

Tutkijapalvelut – tiimit, FIONA ja lupapalvelu

FIONA-etäkäyttöjärjestelmä

- fiona.stat.fi
- Virtuaalikoneet pseudonymisoitujen mikroaineistojen käsittelyyn
- Tilastokeskuksen aineistot, viranomaisten aineistot ja tutkijoiden omat aineistot

Räätälöidyt aineistot

- Tilastokeskuksen, muiden viranomaisten ja tutkijan toimittamien tietojen yhdistely asiakkaan tarpeisiin
- Otosten ja osajoukkojen poiminnat

Valmisaineistot

- Etukäteen määritellyt säännöllisesti päivittyvät tietomodulit
- Tilastokeskuksen tietojen lisäksi myös muiden viranomaisten ja organisaatioiden aineistoja
- Tietokuvaukset verkossa: Taika.stat.fi

Mikrosimulointi

- Poliittikkavaihtoehtojen vaikutusten simulointi tulonjakoon ja julkiseen talouteen vuositasolla
- Käyttäjien mahdollista laajentaa mallia omalla koodilla

Datahuone

- Ajantasaiset rekisteriaineistot yhteiskunnalliseen päätöksentekoon
- Datahuonepilotin tutkimusinfrastruktuurin ylläpito ja kehittäminen

Sähköinen lupapalvelu

- Lupa.stat.fi
- Käyttölupahakemukset Tilastokeskuksen aineistoihin ja mikrosimulointiin
- Salassapito- ja etäkäyttösitoumukset

Tunnisteelliset aineistot

- Tilastolain ja muiden lakien mukaan suurin tunnistein toimitettavat tiedot
- Kuolemansyytiedot
- Tietojen toimitus luovutettuna tai Findatan etäkäyttöön

FIONA-etäkäyttöjärjestelmästä

- FIONA on Tilastokeskuksen tietoturvallinen etäkäyttöjärjestelmä, jossa Tilastokeskukselta haettavien yksikötason aineistojen käyttö on mahdollista.
- Tutkimushankkeille avataan FIONAan oma ns. etäkäyttöhanke, jonne tutkimusaineistot viedään. Etäkäyttöhankkeelle voidaan viedä sekä Tilastokeskuksen että muiden aineistotoimittajien aineistoja
- Tilastokeskuksen Tutkijapalvelut pseudonymisoi kaikki FIONAan vietävät aineistot, jotka on tarkoitus yhdistää Tilastokeskuksen aineistoihin.
  - Pseudonymisoinnin jälkeen muiden viranomaisten aineistot ovat yhdistettävissä TK:n aineistoihin
- Tutkijapalveluissa käyttöluvhakemusta käsittelevä vastuhenkilö vastaa myös FIONA-etähankkeen avaamisesta tutkimushankkeelle
- FIONAssa ei ole internetyhteyttä eikä sinne voi viedä tai sieltä tuoda mitään ilman tutkijapalveluiden hyväksyntää. Näin varmistetaan järjestelmän pysyminen tietoturvallisena.

Tutkijapalveluiden jonotilanne

Viive hakemusten käsittelyyn pääsyssä

(päivitetty 4.12.2023)

Tällä hetkellä käsittelyssä on 32 hakemusta ja alkutarkistuksessa 18 hakemusta. Aika hakemuksen käsittelystä aineiston saamiseen vaihtelee aineiston laajuuden mukaan. Jonossa olevien hakemusten määrä tarkoittaa jonossa olevia valmiita hakemuksia.

Hakemuksen tyyppi	Viive hakemusten käsittelyyn pääsyssä (noin)	Hakemuksia jonossa
Käyttäjien lisäys tai käyttöluvan voimassaolon jatkaminen	1 viikko	5 kpl
Valmisaineistot	0,5 viikkoa	1 kpl
Räätälöitävät aineistot	3 viikkoa	4 kpl
Kuolemansyyt ja muut tunnistelliset aineistot	1,5 viikkoa	3 kpl

Tunnisteelliset-tiimi

- Tiimissä tiiminvetäjä + 6 asiantuntijaa
- Tiimi vastaa
  - Findatan poimintapyyntöjen hoitamisesta eli kuolemansyytietojen poimimisesta Findatan myöntämän luvan mukaisesti
  - Tilastolain 19§ mukaisten, tunnistetietoineen luovutettavien muuttujien (tutkinto, ammatti, sosioekonominen asema, ikä, sukupuoli) käyttölupaprosessista sekä aineiston poimimisesta
- Tiimin sähköposti: poimintapyynnot@stat.fi
  - Sähköposti on tarkoitettu Findataa koskevien asioiden hoitamiseen

Tilastokeskuksen käyttöluvan hakeminen

- Haetaan sähköisestä lupapalvelusta (lupa.stat.fi)
- Hakijan täytyy kertoa hakemuksella ainakin seuraavat tiedot:
  - Tutkimussuunnitelma
  - Tietosuojaseloste tietyissä tapauksissa
  - Mitä TK:n aineistoja haetaan käyttöön
  - Aineiston käyttäjät
  - Mitä muiden viranomaisten aineistoja on tulossa käyttöön
  - Käyttöluvat muiden aineistojen käyttöön

Tervetuloa Tilastokeskuksen lupapalveluun!

Kirjautumalla tälle verkkoasiointikanavalle voit tehdä hakemuksia ja sitoumuksia Tilastokeskuksen Tutkijapalveluille. Henkilöasiakkaat voivat myös tehdä lähiomaisensa kuolintodistuspyyntö. Lupapalveluun tunnistaudutaan joko Hakan, Suomi.fi:n, Edugainin tai Virtun/Valtion tunnistuspalvelun välityksellä.

TUTKIJAPALVELUT: Ennen tilauksen tekemistä tutustu aineistovalikoimaamme: [Aineistot ja niiden toimitusmuodot](#)

Tutkijoille suunnattu lupapalvelun käyttöohje löytyy verkkosivuiltamme: [Lupapalvelun ohje](#)

Tutustu myös käyttöluvahakemuksen esitetyttyyn esimerkkiin: [Esimerkkihakemus Tilastokeskuksen lupapalvelussa](#)

Palvelussa on huoltokatko jokaisen kuukauden kolmantena tiistaina klo 7–12.

Ole hyvä ja kirjaudu sisään.

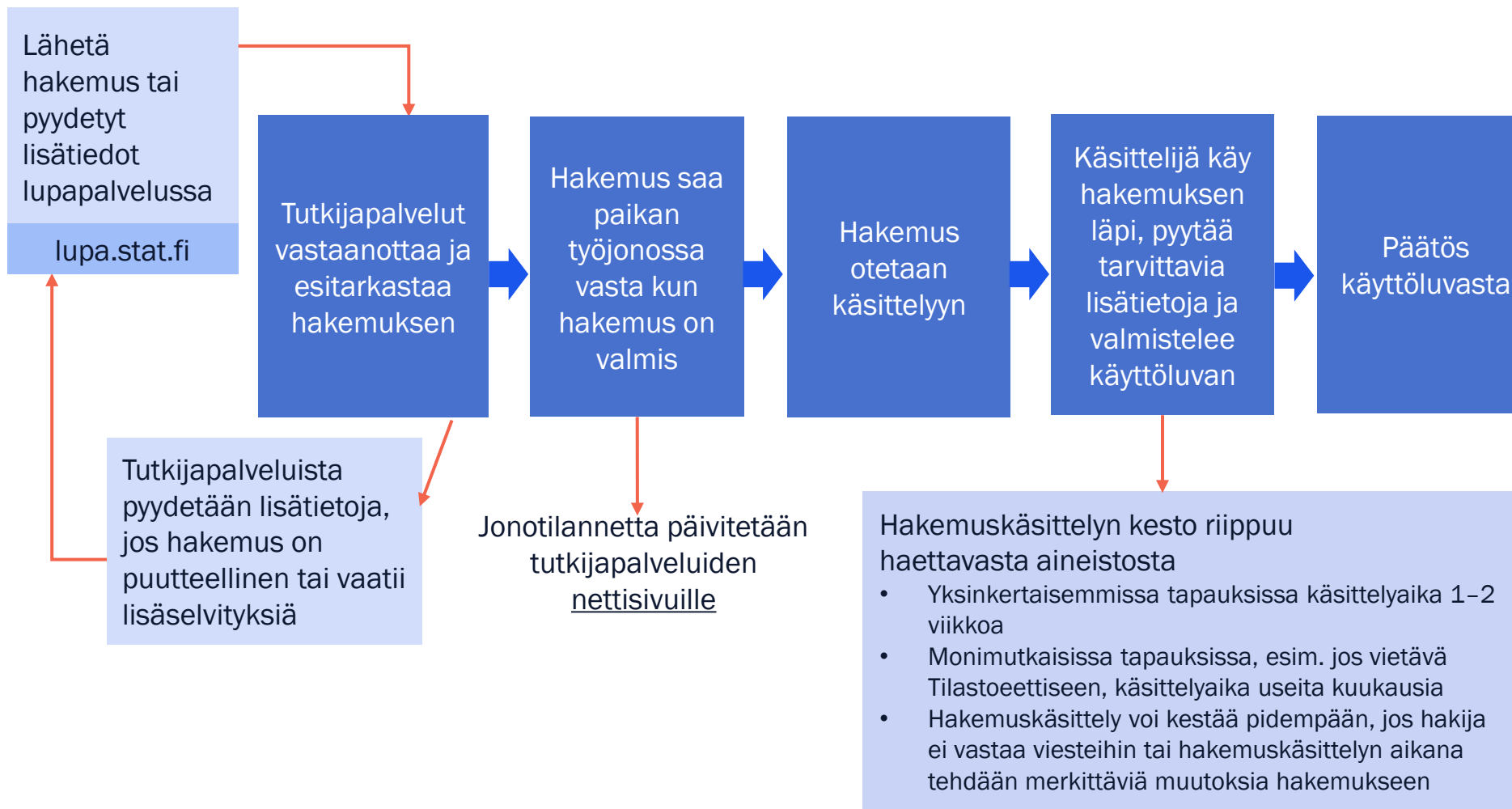
Kirjaudu sisään

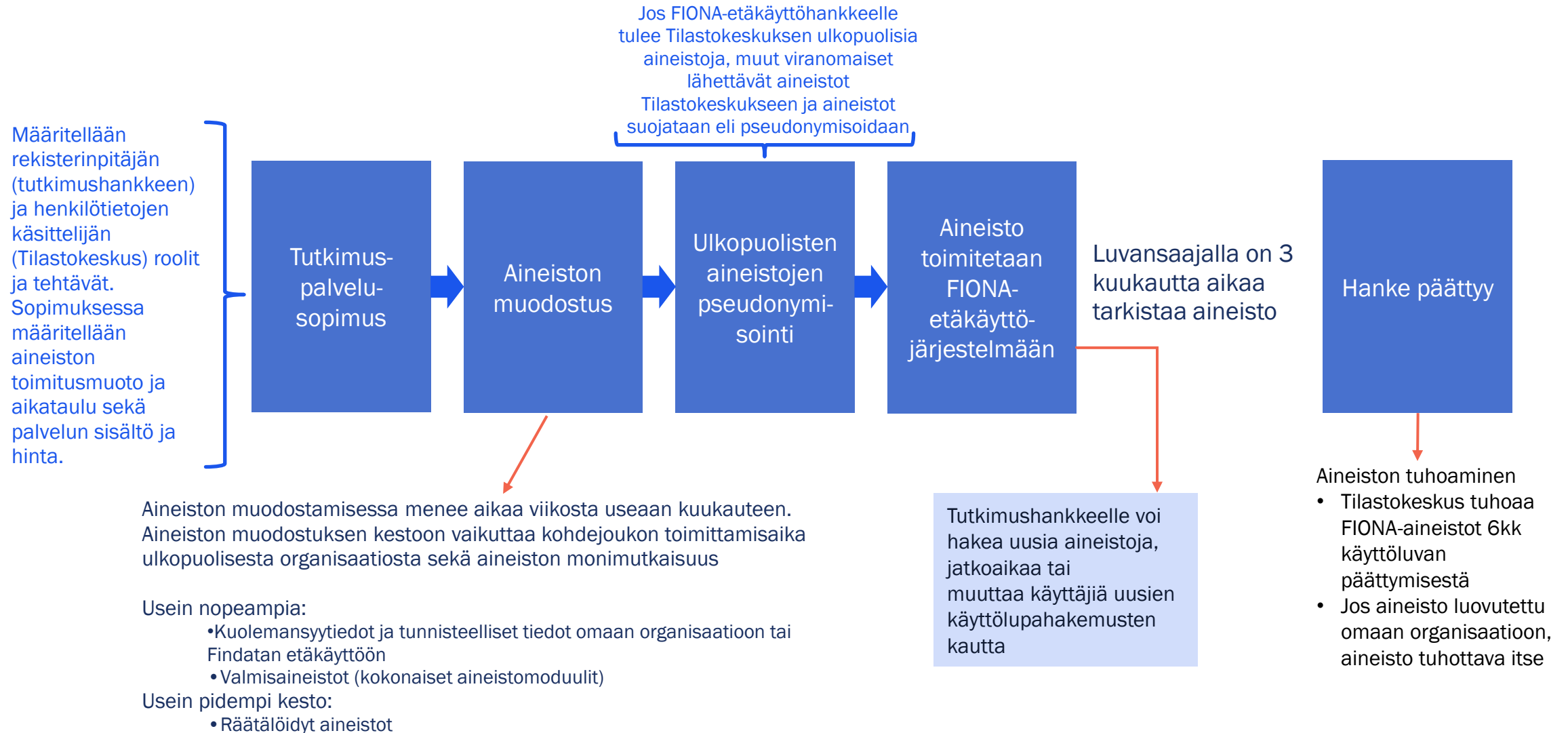
Hakemuskäsittelyprosessi

Ennen hakemista:

Tutustu aineistoihin ja niiden hakemiseen sekä Tutkijapalveluiden sääntöihin ja hinnastoon. Kysy tarvittaessa lisätietoja aineistoista.

Sopimus ja aineiston toimitus FIONAan

Eri tahojen aineistojen yhdistäminen

- Kaikkia Tilastokeskuksen muita aineistoja kuin **Tilastolain 19§ mukaisia** (tutkinto, ammatti, sosioekonominen asema, ikä, sukupuoli) sekä **kuolemansyytietoja** tulee käyttää Tilastokeskuksen omassa FIONA-etäkäyttöjärjestelmässä
  - Muiden tahojen aineistoja voidaan tuoda FIONAan yhdistettäväksi Tilastokeskuksen aineistoihin
  - Findata voi luvittaa Tilastokeskuksen tiedoista vain kuolemansyytiedot, muihin Tilastokeskuksen aineistoihin tulee hakea käyttö lupaa Tilastokeskukselta
- Missä järjestyksessä lupia haetaan?
  - Se taho, joka poimii kohdejoukon, myöntää luvan ensimmäisenä. Hae siis ensimmäisenä lupaa kohdejoukkoon
  - Tilastokeskus vaatii ulkopuolisten aineistojen luvat jo käyttö lupahakemuksen yhteydessä, mikäli aineiston käyttöpaikkana on FIONA
    - Voit hakea ensin Tilastokeskuksen käyttö lupaa ja hakea ulkopuolisten aineistojen lisäämistä aineistokokonaisuuteen myöhemmin erillisillä hakemuksilla
- Kysymykset Tilastokeskuksen yleisistä toimintatavoista ja aineistoista voi osoittaa tutkijapalveluiden päivystyspostiin tutkijapalvelut@stat.fi

